

EDUCAȚIA INFORMALĂ ÎN CONTEXTUL DEZVOLTĂRII COMPETENȚELOR PERSONALULUI DE SPECIALITATE DIN BIBLIOTECI

Margareta CEBOTARI,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova

Rezumat: *Articolul prezintă lucrarea „Educația informală a personalului de specialitate din biblioteci: Suport educațional” (Chișinău: BNRM, 2021), elaborată de Lilia Povestca, specialist principal (consultant: Ludmila Corghenci). Fiind elaborată în cadrul Centrului de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, lucrarea este structurată în formatul unui suport educațional pentru formatori și bibliotecari interesați de a cunoaște mai mult despre componentele formării profesionale.*

Cuvinte-cheie: *formare profesională, instruire continuă, educație non formală, educație informală, lecturi profesionale, suport educațional, resurse de informare și învățare, Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării.*

Abstract: *The article presents the study “Informal education of the specialized library staff: Educational support” (Chișinău: NLRM, 2021), elaborated by Lilia Povestca, the leading specialist of the Center of Continuous Professional Education in Library and Information Sciences of the National Library of the Republic of Moldova, consultant of the work – Ludmila Corghenci.*

The paper is structured in the format of an educational support for trainers and librarians interested in knowing more about the components of continuous professional education.

Keywords: *professional training, continuous education, non-formal education, informal education, professional reading, educational support, learning and teaching resources, Center of Continuous Professional Education in Library and Information Sciences of the National Library of the Republic of Moldova.*

Conținutul, formele și stilul proceselor educativ-formative conturează și dezvoltă adevăratele sensuri ale proceselor care au loc în societate și care pot exprima modul și gradul de asimilare a unor noi seturi de valori. Disponibilitatea pentru nou se bazează pe mecanisme de gândire dinamică, pe aspirația către performanță, pe voința de cercetare și pe încrederea în valențele și în scopurile superioare ale unei activități (4).

În vederea creșterii performanțelor profesionale ale angajatului unei biblioteci un loc aparte ocupă atât motivarea intrinsecă și extrinsecă, cât și motivarea cognitivă/afectivă. Motivarea intrinsecă urmărește determinarea angajatului să accepte/ să aplice educația informală, deoarece poate obține satisfacții ce țin de afirmarea eului sau a personalității sale în colectivul de muncă, îl poate ajuta să se simtă realizat profesional. Motivarea extrinsecă are în vedere toate tipurile de motivații externe, care

vin din partea organizației. Motivarea cognitivă se concentrează asupra laturii intelectuale a angajatului, fiind axată asupra nevoilor de cunoaștere, de informare, de acțiune și de participare, de control asupra contextului dezvoltării profesionale. Motivarea afectivă/ moral-spirituală vizează latura sentimentală a angajatului – persoana instruită se simte apreciată și respectată de colegi și manageri, se bucură de prestigiu în colectivul de muncă (1).

Nivelul de pregătire al specialiștilor în domeniul biblioteconomic, și nu numai, este cel mai important factor al schimbărilor

produse în societatea informațională de azi.

Specialiștii notorii din domeniul biblioteconomic atrag atenția că viteza schimbărilor care au intervenit în spațiul formării unui specialist performant în domeniul biblioteconomic se resimte la nivelul managementului infodocumentar, adecvat noilor tehnologii de comunicare și noilor proceduri de înregistrare, căutare și regăsire a informațiilor necesare utilizatorilor bibliotecii. Nelly Țurcan, conferențiar universitar, doctor habilitat, Universitatea de Stat din Moldova, afirmă: „În jurul nostru totul s-a schimbat, inclusiv mediul educațional și informațional, iar cel mai important, s-au schimbat utilizatorii noștri, nevoile și cerințele lor. Pentru a ține pasul cu aceste procese, bibliotecarul trebuie să învețe permanent. În aceste circumstanțe, calea principală a evoluției profesionale a bibliotecarilor constă în realizarea celor trei „auto”: autoeducație, autoinstruire, autodezvoltare”(5).

Tehnologizarea bibliotecilor și pătrunderea lor în spațiul virtual/digital a favorizat dezvoltarea surprinzătoare a capacităților bibliotecarilor de creare a noilor competențe și abilități, atât prin intermediul instruirii continue non formale, cât și prin educația informală/ autodezvoltare. Bineînțeles că succesul în carieră este determinat de un complex de factori și poate fi asigurat prin aplicarea de strategii complementare de dezvoltare: formare profesională, instruire continuă, educație informală.

În contextul celor expuse mai sus prezentăm o remarcabilă publicație recent editată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova – *Educația informală a personalului de specialitate din biblioteci* (autoare: Lilia Povestca, Chișinău, 2021, 88 p.) [3].

Lilia Povestca, doctorandă la Universitatea de Stat din Moldova, specialist principal în cadrul BNRM, autoarea acestui suport educațional valoros pentru instruirea continuă a personalului de specialitate din biblioteci, a specificat motivul care a stat la baza editării acestei lucrări – analiza și prezentarea informațiilor pertinente asupra celor două probleme esențiale a fenomenului formării profesionale continue identificate în domeniul biblioteconomiei și științelor informării: problema necesității îmbunătățirii continue a cunoștințelor și ri-

dicării nivelului de calificare al personalului de specialitate din biblioteci; problema autodeterminării, autodezvoltării și auto-realizării prin alegerea celor mai adecvate posibilități și modalități de obținere a succeselor atât la nivel personal, cât și profesional [3, p. 5].

O felicităm pe colega noastră pentru această lucrare, scrisă cu talent și profesionalism, care aruncă o lumină plină de sens asupra necesității perfecționării profesionale a bibliotecarilor, accentul fiind pus pe importanța educației informale. Lucrarea se înscrie cu brio în șirul edițiilor de specialitate din cadrul Direcției Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării.

În argumentul lucrării autoarea specifică esența și necesitatea examinării „educației informale ca un mod de a contribui la înțelegerea formării continue și conștientizarea necesității dezvoltării profesionale pentru personalul de specialitate din biblioteci” [3, p. 6].

Ludmila Corghenci, șefa Centrului de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul BNRM califică necesitatea și valoarea subiectului abordat în lucrare astfel: „Centrarea, regândirea, utilizarea avantajelor educației informale este importantă din următoarele motive: contribuie la utilizarea rațională, economicoasă a timpului de muncă; economie și finanțe; posibilități de accesare a surselor de informare; îmbunătățirea schimbului de informații; gestionarea formării proprii; oferirea libertății de acțiune și altele” [3, p. a 4-a copertei].

Profunzimea și complexitatea lucrării se evidențiază din start, odată ce facem cunoștință cu cuprinsul publicației care reflectă conținutul informațiilor incluse. Analizând acest cuprins ne dăm seama de structurarea organică, de la general la particular, a conținutului informațional. Astfel lucrarea este alcătuită din trei capitole – *Educația informală: delimitări conceptuale; Educația informală – parte componentă prioritară a dezvoltării competențelor personalului de specialitate din biblioteci; Lecturi profesionale: conținuturi în Acces Deschis*. Este remarcabil faptul că autoarea a elaborat o prezentare schematică a conceptului educației informale în baza mai multor opinii, selectate și reunite în figura nr. 1 din

lucrare [3, p. 8].

Bibliotecarii interesați de a cunoaște mai mult despre componentele educației profesionale vor regăsi în lucrare informații pertinente despre: *Relația dintre educația formală, nonformală și informală* (p. 9-11); *Relația dintre educația informală și autodezvoltare* (p. 11-16); *Educația informală a personalului de specialitate din bibliotecile din Republica Moldova* (p. 24-36); *Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării în sprijinul educației informale* (p. 37-44); *Rolul formatorului în educația continuă* (p. 45-47); *Lectura profesională – parte esențială a dezvoltării personalului de specialitate din biblioteci* (p. 48-53) și alte subiecte la tema dată.

Lecturile profesionale constituie nucleul educației informale a personalului de specialitate din biblioteci. Chiar și din punct de vedere etimologic (educația informală ca termen provine din latinescul „in-formis/informalis”, care înseamnă „spontan”, „neșteptat”), educația informală ar putea fi/ este o condiție a creativității, a inovației în bibliotecă, afirmă Ludmila Corghenci, menționând rolul important al centrelor biblioteconomice naționale, teritoriale, departamentale, privind conținutul și evaluarea impactului lecturilor profesionale a personalului de specialitate din rețea (2).

Remarcăm că pentru elaborarea lu-

crării autoarea a consultat 54 de surse de informare: documente legislative și de reglementare în domeniul biblioteconomiei, articole, studii și cercetări asupra managementului personalului, orientări valorice și repere conceptuale ale formării profesionale, educația pentru comunicare etc., editate în limbile română, rusă și engleză [3, p. 68-73].

La finalul lucrării autoarea propune, ca exemplificare, trei anexe în care prezintă mai multe informații practice adresate formatorilor în educația continuă a bibliotecarilor: Model de organizare a trainingului profesional „Lecturi profesionale: conținuturi în Acces Deschis”: a) Agenda trainingului; b) Model de completare a eJurnalului de lectură; c) Chestionar de evaluare; Resurse online de informare și învățare (lista include 94 de resurse la nivel național și internațional); Model de chestionar care poate fi aplicat în cadrul unei cercetări sociologice cu tema „Rolul lecturii profesionale în dezvoltarea personalului de specialitate din biblioteci” [3, p. 74-87].

Reieșind din cele expuse putem conchide: finalitatea formativă a educației informale a specialiștilor din domeniul biblioteconomic se va exprima prin înțelegerea superiorității locului informației în fluxurile dezvoltării societății moderne și prin creșterea autorității profesioniștilor informației.

Referințe bibliografice:

1. ENACHE, Ionel. Managementul bibliotecilor. București: Editura Universității din București, 2012, pp. 119-124. ISBN 978-606-16-0178-3.
2. CORGHENCI, Ludmila. Lecturi profesionale: context al educației informale a personalului de specialitate din biblioteci. In: Ludmila Corghenci: Omul din Templul Cărții și Științei: Monografie biobibliografică. Autori: Lilia Povestca, Natalia Ghimpu. Chișinău: BNRM, 2020. 172 p. ISBN 978-9975-3425-6-8 [citat 08.02.2022]. Disponibil: <http://moldlis.bnrm.md/handle/123456789/1286>
3. POVESTCA, Lilia. Educația informală a personalului de specialitate din biblioteci: Suport educațional. Chișinău: BNRM, 2021. 88 p. ISBN 978-9975-3510-6-5 [citat 08.02.2022]. Disponibil: <http://moldlis.bnrm.md/handle/123456789/1396>
4. STOICA, Ion. Calitatea formării specialiștilor ca reper al schimbării. In: Stoica Ion. Sensul schimbării în universul infodocumentar. Constanța: Ex Ponto, 2009, pp. 133-149. ISBN 978-973-644-862-1.
5. ȚURCAN, Nelly. Autodezvoltarea bibliotecarilor – condiție *sine qua non* a evoluției profesionale. In: BiblioPolis. 2014, nr. 2, pp. 43-53. ISSN online 2587-3113 [citat 08.02.2022]. Disponibil: <http://ojs.hasdeu.md/index.php/bibliopolis/article/view/387>